

Europaudvalget

FOLKETINGET



REFERAT

AF 15. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: Tirsdag den 15. december 2009

Tidspunkt: Kl. 14.30

Sted: Vær. 2-133

Til stede: Anne-Marie Meldgaard (S) formand, Malou Aamund (V), Pia Adelsteen (DF), Kim Mortensen (S), Jeppe Kofod (S), Hanne Agersnap (SF), Lone Dybkjær (RV)

Desuden deltog: Statsminister Lars Løkke Rasmussen

Punkt 1. Afrapportering fra møde i Det Europæiske Råd den 10.-11. december 2009

Det Europæiske Råd 10-11/12-09 – bilag 9 (formandskabets konklusioner)

Det Europæiske Råd 10-11/12-09 – bilag 7 (situationsrapport til DER vedr. gennemførelsen af Lissabontraktaten)

EU-note (09) – E 19 (note om mødet i Det Europæiske Råd)

Statsministeren: Der var topmøde torsdag-fredag. Drøftelserne omhandlede i særlig grad de to punkter, som jeg beskrev, da jeg var her forud for mødet, nemlig klimakonferencen og den økonomiske situation i al almindelighed.

For så vidt angår klimadrøftelserne var topmødet jo en anledning til at gøre status for dem på et tidspunkt, hvor der var en weekend, til de skulle gå i gang. Nu er vi allerede en uge længere henne – og lidt klogere.

Vi drøftede, hvordan EU kan bidrage bedst muligt til at sikre et positivt forhandlingsresultat i København. I den forbindelse var der enighed om at udmelde et konkret beløb som EU's bidrag til opstartfinansiering for perioden 2010-2012, nemlig 2,4 mia. euro, hvilket modsvarer ca. 3,6 mia. dollars. Det skal ses i forhold til det tal, der kom frem på det sidste topmøde, hvor vi indikerede et globalt behov i størrelsesordenen 5-7 mia. euro i denne årrække. På Commonwealthmødet for nogle uger siden indgik det i konklusionerne i det regi, at man sigtede efter en Copenhagen Launch Fund på 10 mia. dollars. 7 mia. euro og 10 mia. dollars er ungefær det samme. Og 2,4 mia. euro ud af det er på alle måder en rimelig andel. Jeg synes, man kan sige, at EU leverede i forhold til de forventninger, som EU selv havde skabt på det forudgående topmøde.

Beløbet er sammensat af frivillige nationale bidrag fra medlemslandene, således som det også blev besluttet på mødet i oktober. Jeg synes, det er værd at hæfte sig ved, at alle 27 medlemslande har bidraget. Også de medlemslande der aktuelt befinder sig i vanskelige økonomiske problemer. Nogle har bidraget med mere end andre i sagens natur, men alle har bidraget. Det er et selvstændigt, vigtigt signal.

Der var på mødet også opbakning til at fastholde EU's position med hensyn til reduktionsforpligtelser, som jo er, at vi har besluttet de 20 pct. og er parat til at gå op til 30 pct. i 2020, hvis andre ilande forpligter sig til sammenlignelige reduktio-

ner, og udviklingslandene bidrager på passende vis. Den endelige beslutning om, hvorvidt betingelserne for at steppe op er opfyldt, vil blive truffet som en del af de afsluttende forhandlinger her i de kommende døgn. Her er det værd at bemærke, at alle EU's stats- og regeringschefer – muligvis får vi et italiensk afbud – vil være til stede under højniveusegmentet i København, som indledes her senere i dag. Så betingelserne er skabt for, at EU's forhandlingsposition kan fastlægges på stedet.

Set med danske øjne som vært for klimakonferencen er det meget tilfredsstillende, at der fortsat er bred opbakning til en ambitiøs forhandlingslinje. Det er positivt, at der er et konkret beløb på bordet. Vel at mærke et beløb, som er højere end det, mange havde forventet – også i timerne helt op til annonceringen af dette beløb. Det sender et stærkt budskab om, at vi fra EU's side er parat til at bistå de fattigste og de mest udsatte udviklingslande med kapacitetsopbygning, klimatilpasning og reduktionstiltag allerede umiddelbart efter indgåelsen af en klimaaf-tale i København – altså allerede med effekt næste år. Sigtet er, håbet er – og jeg tror også, det kommer til at virke – at det vil skabe en positiv forhandlingsdynamik i den afsluttende forhandlingsfase.

Det er også positivt, at EU fastholder det høje reduktionsniveau på reduktionssiden og dermed fastholde et pres på andre.

Kort sagt kan man vel sige, at EU fortsat beholdt førertrøjen på på mødet i sidste uge, både når det gælder bidrag til klimafinansiering i udviklingslandene og ambitiøse drivhusgasreduktioner.

Men det står også klart efter mødet – som det har gjort det hele tiden – at klimasagen er en global udfordring, som ikke løses af EU alene, uanset hvor meget vi vælger at gå i front. Det er helt afgørende, at også andre globale nøgleaktører anlægger en ambitiøs tilgang til denne sag.

I forhold til det andet hovedtema, den økonomiske situation, så gjorde vi status over den. Der er i virkeligheden to dimensioner. Den ene dimension handler om den økonomiske krise. Effekten af de tiltag, der har været taget, og som har lempet finanspolitikken rundt omkring i Europa. Den anden side er spørgsmålet om reguleringen af de finansielle markeder.

Der var enighed om, at ligesom det var klogt at koordinere vores stimuluspakker, vil det også være klogt at have en eller anden form for koordination, når vi nu skal til at lave exitstrategier. Nøgletallene er jo begyndt at blive positive. Det forhold, at der koordineret har været ført en ekspansiv politik, har jo efterladt de fleste EU-lande i en situation, hvor man har substantielle budgetunderskud. Det skal der jo på sigt rettes op på, og det er klogt, hvis det sker koordineret.

Der var også opbakning til behovet for fortsat at prioritere arbejdet med at gennemføre en styrket EU-regulering af den finansielle sektor. Den nye finanstillsynspakke, som jeg omtalte sidst, da jeg var her forud for mødet, og som blev for-handlet på plads på Økofin, udgør jo et markant bidrag.

Heldigvis var der også rum til at begynde at tage hul på den mere langsigtede udfordring. En ting er jo at styre sig igennem krisen. Noget andet er, at krisen jo i virkeligheden "blot" har understreget nogle af de langsigtede udfordringer, Europa

står over for i forhold til en skærpet global konkurrencesituation. Vi tog så småt hul på at diskutere den nye 2020-strategi, som skal følge op på Lissabonstrategien. Hele vejen rundt om bordet var der stor interesse for at sikre, at denne nye 2020-strategi, som skal begynde at tage sin form for alvor næste år, får et både reelt og substantielt indhold. Der var enighed om, at vi skal bygge videre på de centrale elementer i Lissabonstrategien, herunder f.eks. prioriteringen af forskning og innovation samt bestræbelserne på at styrke et stort arbejdsudbud.

Men der var også et ønske om, at vi får formuleret en mere effektiv strategi, som er på omgangshøjde med de aktuelle udfordringer. F.eks. bør hele den grønne vækst dagsorden, som forhåbentlig får et yderligere skub med en aftale på fredag, indgå som noget centralt i strategien, sådan at vi bedst muligt indfanger vækstpotentialerne i omstillingen til et lavemissionssamfund.

Der var opbakning til, at 2020-strategien tilrettelægges sådan, at den er forenelig med arbejdet med at sikre de offentlige finansers langsigtede holdbarhed.

Denne nye 2020-strategi står som noget helt centralt under det spanske formandskab, som tager over den 1. januar. Det er forventningen, at Kommissionen vil fremlægge et konkret forslag til februar, som så kan drøftes på forårstopmødet. Men det er sandsynligt, at de endelige beslutninger vedrørende strategien først vil blive truffet til juni.

I en dansk optik synes jeg kun, man kan udtrykke tilfredshed med, at EU fortsat er det helt centrale omdrejningspunkt i arbejdet med at håndtere den økonomiske og finansielle krise. Vi deler fuldt ud ønsket om at prioritere en styrket finansiell regulering, og vi deler også ønsket om, at de exitstrategier, som skal fastlægges i de enkelte lande, koordineres i størst muligt omfang – men selvfølgelig med respekt for at landene befinder sig forskellige steder i denne krisecyklus og står med varierede udfordringer.

Det er også positivt, at 2020-strategien har fokus på de mere langsigtede udfordringer. Jeg synes, vi kan tillade os at sige, at vi fra dansk side har haft pæn succes med at præge Lissabonstrategien med flere danske fingeraftryk, f.eks. det med at skabe et indre marked for viden, men også med den nordiske flexicurity-model. Tilsvarende ser jeg frem til, at vi også kan byde ind med noget, når nu 2020-strategien skal formuleres. Ikke mindst – hvad jeg også var inde på før – spørgsmålet om hele den grønne vækst dagsorden er noget, som er centralt, og noget, som jeg mener må være et oplagt dansk fokusområde.

Jeg kan kort sige, at vi udover disse to hovedtemaer – og en uformel drøftelse med den kommende faste formand for Rådet om den fremtidige arbejdsform og tilsvarende ting – også vedtog det såkaldte Stockholmprogram, som jo politisk udstikker rammerne for samarbejdet vedrørende de retlige og indre anliggender de kommende fem år. Det skal jo udmøntes – som vi også talte om, da jeg var her sidst – gennem konkrete forslag til retsakter. Kommissionen er blevet bedt om at fremlægge en handlingsplan for gennemførelsen af Stockholmprogrammet senest til juni næste år.

Endelig traf vi – som jeg også stillede i udsigt, da jeg var her sidst – beslutning om at tage det første formelle skridt til at indkalde til en regeringskonference med det

formål at gennemføre en særlig overgangsordning om sammensætningen af Parlamentet, der tager højde for, at parlamentsvalget blev afholdt efter den gamle traktat. Der er nogle lande, som i virkeligheden burde have en større repræsentation end den, de nu har.

Det er nok, hvad jeg umiddelbart kan meddele videre om mine indtryk fra det møde, der fandt sted i sidste uge – der allerede synes at være lang tid siden.

Jeppe Kofod betegnede det som meget positivt, at EU meldte ud i forhold til opstartfinansieringen. Han spurgte, om ulandene har ret i deres kritik, som går på, at man fodrer hunden med dens egen hale – forstået på den måde at opstartfinansieringen delvis tages fra ulandsbistanden – sådan som man efter Socialdemokraternes opfattelse gør det i Danmark.

Han havde set nævnt offentligt, at Sverige havde meldt ud, at deres bidrag til opstartfinansieringen var i størrelsesordenen 8 mia. svenske kroner, hvilket virkede markant større end de 1,2 mia. danske kroner, som Danmark har afsat. Han spurgte, om statsministeren kunne bekræfte dette tal, og bad ligeledes statsministeren fortælle, hvor meget andre lande, vi plejer at sammenligne os med, har ydet. Hvis der ikke er tale om nye penge, er det hult.

Statsministeren nævnte ikke noget om den nye idé om en afgift på internationale finansielle transaktioner eller tobinskat, som er fremsat fra fransk og britisk side. Jeppe Kofod ville gerne vide, om det er en idé, regeringen støtter. Han tilføjede, at selvfølgelig skal en sådan skat vedtages globalt, men det er vigtigt, at EU går foran.

I relation til exitstrategier spurgte Jeppe Kofod, om statsministeren ikke var enig i, at det under krisen havde været en stor omkostning for os at stå uden for euroen, både økonomisk og politisk, fordi eurolandene har et tættere samarbejde. Han var bekymret for, at det også i de kommende år, når der skal rettes op på økonomien igen, ville koste Danmark dyrt at stå uden for euroen, og undrede sig over statsministerens nølende holdning til en dansk folkeafstemning.

Hanne Agersnap betegnede det ligeledes som glædeligt, at EU havde lagt en opstartfinansiering på bordet, idet hun dog ligesom Jeppe Kofod var bekymret ved, hvor meget af den der i realiteten var additional. Hun spurgte, om der var en mekanisme til at vurdere dette.

Hun spurgte, hvilket mandat man havde givet EU, når det drejer sig om at gå fra 20 pct. til 30 pct. med hensyn til CO₂-nedsykninger. Hvis det er noget, der først kan ske til sidst i forbindelse med COP15, spurgte hun, hvilken strategi man havde anlagt for at få forhandlingerne om nedsykninger ud af dødvandet.

Lone Dybkjær pegede på, at udviklingslandene må have kendt udspillet fra EU, da de offentligt kritiserede, at EU ikke havde ydet mere. Derfor spurgte hun, om EU's udspil havde fremmet forhandlingsklimaet.

I forbindelse med diskussionen om den langsigtede exitstrategi spurgte hun, om man på topmødet havde diskuteret, at mange af EU-landene var langt fra at overholde kriterierne i vækst- og stabilitetspagten.

I den forbindelse spurgte hun, om man havde diskuteret Grækenland, som synes at være nær kollaps.

Hun spurgte, om der havde været nogen særlig drøftelse omkring Iran, idet hun var opmærksom på, at man som bilag til formandskabskonklusionerne havde optrykt en erklæring om Iran.

Hun spurgte, om det indlæg, som formanden for Europa-Parlamentet traditionelt kom med, overhovedet havde nogen betydning.

Hun pegede på, at man i punkt 27 om fremme af unionsborgerskab og grundlæggende rettigheder henviste til charteret for grundlæggende rettigheder og den europæiske menneskerettighedskonvention, mens man ikke nævnte Lissabontraktatens værdibegreb.

Pia Adelsteen spurgte i relation til euroen, om man ikke godt kan lave exitstrategier uden at have en fælles valuta, idet hun pegede på, at man også i USA opererer med exitstrategier.

Hun spurgte, hvad der lå i, at man i punkt 31 i konklusionerne skriver: "En velstyret migration kan være til gavn for alle interessenter."

Statsministeren sagde i relation til udtrykket, at man fodrede hunden med dens egen hale, som Jeppe Kofod havde nævnt, at han havde været meget agtpågivende med at sikre, at det danske beløb på 1,2 mia. kr., han havde nævnt i opstartfinansiering, reelt var additionelle midler. I den forbindelse pegede han på, at udviklingsbistanden i procent af BNI – som er det, man måler sådan noget i internationalt – går fra 0,82 pct. til 0,83 pct. Han pegede på, at vi i den traditionelle udviklingsbistand også bruger midler til noget, der har et klart klimasigte, og hvis man regner de skønsmæssigt 3 mia. kr., det drejer sig om over 3 år, med, kommer man op på et betydeligt højere beløb.

Han kunne ikke gøre detaljeret rede for, hvordan det ser ud i de andre 26 lande, bl.a. fordi man nogle steder allerede har indbudgetteret en vis klimafinansiering, mens man andre steder først efterfølgende vil sikre sig hjemmel hertil. Det kunne man kun gøre op, hvis man spurgte i de 26 hovedstæder. Han kunne heller ikke oplyse, hvilke beløb de enkelte lande havde meldt ud i den frivillige proces, idet det i flere tilfælde kun var sket over for det svenske formandskab.

Med hensyn til tobinskatten nævnte statsministeren, at det, der står i konklusionerne, blot er, at Det Europæiske Råd tilskynder IMF til i sin undersøgelse at overveje en vifte af muligheder, herunder en global afgift på finansielle transaktioner. Deri ligger selvfølgelig en vis åbenhed over for ideen. Statsministeren tilføjede, at i givet fald må sådanne instrumenter være globale og gennemtænkte. Det er også den danske position.

Statsministeren bekræftede, at det ville være fint, hvis vi brugte euro i Danmark. Han nævnte, at da vi så en spekulation mod den danske krone, betalte vi en reel meromkostning i form af en merrente, som kun kan forklares ved, at der stadig væk er en rest at tvivl på det internationale marked med hensyn til vor fastkurspolitik. De sidste halvandet år har været et bevis på euroens fordele. Statsministeren tilføjede, at den myte, der har været om, at den økonomiske og monetære union

er til hinder for, at man fører en ekspansiv finanspolitik, der tager sigte på at fremme beskæftigelsen, ikke er rigtig, idet landene koordineret har flyttet sig væk fra konvergenskravene.

Når det drejer sig om exitstrategier, må landene på samme måde handle koordineret, idet det i længden ikke er holdbart med de store underskud på statsbudgetterne. Vi skal også koordinere afviklingen af de særlige bankkure med statsgarantier, man har taget i brug under finanskrisen, idet de påvirker konkurrencesituationen landene imellem.

Statsministeren benægtede, at han havde en nølende tilgang til en indførelse af euroen i Danmark. Det ville glæde ham meget, hvis det parti, der mangler i at få etableret en bredere politisk enighed herom, ville opgive den myte, det har klynget sig til, som er tilbagevist af virkeligheden. Det ville glæde statsministeren overordentligt, om der kunne blive større politisk enighed om at indføre euroen i Danmark.

Statsministeren gentog i svaret til Hanne Agersnap, at de danske penge til opstartfinansieringen er additionelle midler. Han kunne ikke garantere, at det samme var tilfældet i alle de andre lande. Det må man spørge om i de 26 hovedstæder.

Statsministeren sagde i relation til Lone Dybkjærs spørgsmål om, hvorvidt EU's udmelding havde fremmet forhandlingsklimaet, at han mente, den havde fremmet viljen hos andre velstående økonomier til at flytte sig. Han havde set i den internationale presse, at Japan synes at være parat til at yde et beløb i størrelsesordenen 10 mia. US dollars over tre år, hvilket er et ganske substantielt beløb. Han nævnte, at man på Commonwealthmødet, som han havde deltaget i for nogle uger siden – hvor mere end en fjerdedel af de lande, som er med i Bella Center, havde deltaget, herunder mange af de fattigste lande og de små østater – havde talt om et beløb på 10 mia. US dollars. Under forhandlingerne har flere lande af forskellige grunde signaleret, at de ikke er fuldt tilfredse med EU's udspil, men statsministeren mente, udspillet havde været fremmende for forhandlingsklimaet.

Grækenland er i særlig grad udfordret, men man har fået en ny regering i Grækenland, som ser meget alvorligt på den græske situation, og som også signalerer en betydelig vilje til at tage et jerngreb om den.

Der var ikke nogen større diskussion om Iran på topmødet. Den erklæring, der er om Iran, er forberedt af udenrigsministrene.

Statsministeren var enig med Pia Adelsteen i, at exitstrategierne har et bredere sigte end eurolandene. Han var samtidig fuldstændig enig med Jeppe Kofod i, at det har haft en økonomisk omkostning at stå udenfor, og det har det fortsat. De lande, som er med i den fælles valuta, har selvfølgelig en stærkere interesse i at koordinere deres økonomiske politik.

Stockholmprogrammet er i denne fase et politisk program med hensigtserklæringer, hvori man bl.a. understreger betydningen af at bekæmpe svig m.v. Vi får syn for sagn, når programmet bliver omsat i egentlige retsakter, som vi dog på grund af vort retsforbehold i vid udstrækning ikke kan deltage i.

Statsministeren nævnte, at det er det første topmøde, der er afviklet under Lissabontraktaten, som indebærer, at der alene er stats- og regeringsledere til stede. Man havde haft en uformel drøftelse med den faste formand om, hvordan man i fremtiden kan få en bedre drøftelse på topmøderne af en række udenrigspolitiske emner, hvilket han fornemmede, at der var et ønske om.

Kim Mortensen pegede på, at man i USA for nylig har vedtaget en såkaldt stimuluspakke, som omfatter 789 mia. US dollars, hvoraf de 80 mia. dollars går til investeringer i vedvarende energi og energieffektivitet. Han havde spurgt klima- og energiministeren om den og fået det svar, at det ville svare til, at vi i Danmark brugte 7,2 mia. kr. hertil, mens vi kun med god vilje kan sige, at vi bruger 3-4 mia. kr. Og så mente Kim Mortensen endda, at Danmark er et af de lande i EU, som er godt med. Han spurgte, om dette havde været et tema, som EU's stats- og regeringschefer havde drøftet. Han mente, at hvis man skulle matche USA, måtte man i højere grad bruge den økonomiske politik til at skabe grønne jobs og grøn vækst.

Hanne Agersnap gentog sine spørgsmål om, hvornår EU ville være villig til at gå op fra 20 til 30 pct., når det gælder reduktionsforpligtelser, og om der var nogle andre ting, man kunne gøre for at få gang i processen.

Lone Dybkjær var enig med statsministeren i betragtningerne om fordelene ved euroen.

Statsministeren havde ikke besvaret hendes spørgsmål om, hvilken betydning det indlæg, som formanden for Europa-Parlamentet var kommet med, havde haft, men det er måske udtryk for diplomati.

Hun håbede, at man i fremtiden ville henvise til EU's eget værdigrundlag i artikel 2 i Lissabontraktaten, når man taler om grundlæggende rettigheder.

Statsministeren havde klart det synspunkt, at vi i vækststrategien skal tænke det grønne ind. Det har vi også gjort i Danmark, og det gør man i EU's 2020-strategi. Han mente ikke, man på den måde, som Kim Mortensen gjorde, kan sammenligne tallene fra USA og Europa, og brugte det billede fra cykelverdenen, at man ikke får den gule førertrøje, fordi man en enkelt gang accelererer op igennem feltet. USA ligger i den grad i baghjul og har et udgangspunkt, hvor tallene er signifikant ringere end de europæiske. Hertil kommer, at vi har automatiske stabilisatorer i de skandinaviske lande, som hjælper os, mens enhver indsats i USA kræver en politisk beslutning. Man gør den skandinaviske samfundsmodel uret, hvis man uden videre sammenligner tallene med USA.

Statsministeren gentog i svaret til Hanne Agersnap, at EU's villighed til at gå fra 20 til 30 pct. med hensyn til reduktionsforpligtelser forudsatte, at andre ilande gjorde noget sammenligneligt, og at de mindre fattige ulande også påtog sig passende forpligtelser. Han mente ikke, man kunne komme med en præcis matematisk formel for, hvornår disse betingelser var opfyldt. Det må afhænge af en vurdering, som EU's stats- og regeringschefer må foretage i Bella Center. Statsministeren gjorde opmærksom på, at selv om vi slukkede alt lyset i Europa, ville det ikke medføre, at vi nåede 2 graders målsætningen, hvis andre lande ikke gjorde noget. Hertil kommer det helt legitime hensyn, vi må tage til Europas konkurrence-

evne. Derfor er det vigtigt, at der er symmetri, så vi ikke isoleret set pålægger europæiske virksomheder omkostninger, som ikke matcher dem, man påtager sig i andre lande. Mandatet til at gå fra 20 til 30 pct. står urørt, og det svenske formandskab har en betydelig bevægelsesfrihed. Beslutningskraften i EU er til stede. Kommissionens formand kommer til København allerede i morgen, og alle stats- og regeringscheferne er til stede i København. Så man vil i slutfasen kunne tage stilling til, om forudsætningerne er opfyldt.

Når formanden for Europa-Parlamentet deltager i topmøderne, er det en relevant mulighed for at viderefremde nogle synspunkter, som rører sig i Parlamentet, sagde statsministeren til Lone Dybkjær. Han håbede, de nye rammer om Det Europæiske Råd kunne skabe noget indhold i denne tradition. I den forbindelse pegede han på, at det var en mærkbar forskel, at man nu kun sad 27 stats- og regeringschefer omkring bordet. Det gav langt bedre mulighed for nogle spontane meningsudvekslinger.

Statsministeren havde noteret sig det, Lone Dybkjær sagde om EU's værdiparagraf. Måske kan den manglende henvisning hertil i formandskabskonklusionerne hænge sammen med, at de er forberedt før Lissabontraktatens ikrafttræden.

Hanne Agersnap tog udgangspunkt i statsministerens bemærkning om, at man måtte spørge i de 26 hovedstæder, hvor mange penge de gav til startfinansieringen, og spurgte, om der ikke foreligger en offentlig liste herover.

Hun måtte sætte sin lid til, at beslutningskraften er til stede i København, og håbe, at den ville blive brugt til at opnå et ambitiøst resultat.

Statsministeren svarede, at der ikke foreligger en liste over, hvor meget de enkelte lande har bidraget med. Det ved kun det svenske formandskab, som har sagt, at det samlede bidrag har den og den størrelse, og at alle lande har bidraget. Der har været tale om en frivillig proces. En række lande har offentliggjort deres tal, men det er ikke alle lande, der har gjort det. Statsministeren tilføjede, at han var klar over, at det for nogle af landene nok mest var symbolske beløb, men her skal man huske på, at de økonomiske forhold i landene er meget forskellige.

Statsministeren understregede endnu engang, at EU har markeret sin position klart med hensyn til de 20, respektive 30 pct., og at betingelserne også er kendt.